

Predikan, Korskyrkan Borås den 17 december 2006, av Micael Nilsson

Johannes Döparen - mannen som såg någonting mer

Predikotext: Joh 1:29

Inledning

Hur var det egentligen att vara Christoffer Columbus? Att först bara ana och gissa, och sedan ge sig ut på denna modiga resa, för att till slut landa på en helt ny kontinent? Hur var det att upptäcka en ny värld bortom den kända världen och sedan komma hem till det gamla invanda igen? Hur var det att försöka förmedla dessa omskakande upplevelser till människor som aldrig sett den världen och kanske inte ens trodde på den? Hur var det att vara den ende som (tillsammans med sin besättning) sett någonting mer?

Det finns en intressant staty i Valladolid i Spanien, som var den plats Christoffer Columbus dog på. Den mest intressanta detaljen på denna staty föreställer ett lejon. Lejonet är i färd med att slita sönder ett ord. I sina klor håller det en bokstav. Runt en jordglob löper ett motto. Det är Spaniens motto. På latin: NON PLUS ULTRA. Det betyder ungefär: *Ingenting mer bortom*. Mottot var ett uttryck för Spaniens storhet. Man trodde att man nått jordens yttersta gräns. Det fanns ingenting bortom Spaniens storhet m.a.o. Men nu har lejonet satt sina klor i ordet *non*, dvs. *ingenting*. Kvar blir orden *Plus Ultra*. D.v.s. *mer bortom*. Det finns mer bortom. Mer bortom det vi trodde var allt.

Idag vill jag låta dig möta en man som gjorde en fantastisk upptäckt. Jag påstår att hans upptäckt får Christoffer Columbus upptäckt att förblekna. Mannen tillhörde ett folk som väntat länge. Ett folk som läste gamla texter – profettexter - som lovade en bättre värld, som lovade en frälsare. Och en dag står han där, Johannes döparen, vid floden Jordan. Han ser Jesus. Alla andra ser timmermannens son från Nasaret. Några ser en klok rabbin. Men Johannes har sett mer. Johannes har sett framtiden. Johannes har sett sitt hopp. Johannes har sett Frälsaren.

Jag vet inte vad Christoffer Columbus sa till sina vänner när han kom hem från sin resa. Men jag vet vad Johannes sa. Jag vet det, för de gamla orden från Jordans strand, dog inte där, försvann inte ut bland bergen och kullarna och tystnade. Sådana ord kan aldrig dö. Orden levde. De bevarades i människors hjärtan, och i Boken jag läser. Detta var vad Johannes sa: *"Nästa dag såg han Jesus komma, och han sade: "Där är Guds lamm som tar bort världens synd."* (Joh 1:29)

"Där är Guds lamm som tar bort världens synd." Det är inte så helt enkelt för sekulariserade svenskar att 2000 år efteråt förstå vad Johannes menade, men det är fantastiska ord. Det är så fantastiska ord att om vi bara kunde förstå dem, om vi bara kunde förmå att ta dem till våra hjärtan och börja omfatta dem, om vi bara kunde ta in dem i vårt sinne, in i vårt hopp och in i vår glädje skulle det förmodligen förändra vårt sätt att se på allt annat. Johannes ord är uttryck för världens största upptäckt, alla kategorier. Vi kommer inte att förstå dem helt och fullt idag. Det gjorde inte ens Johannes där han stod. Men låt oss be till Gud om nåd att förstå något. För enkelhetens skull delar vi upp orden:

1. Där är Guds lamm

Detta kännetecknar profeten. Hans förmåga att inte fastna i detaljer utan att se den större helheten. Profeten ser någonting mer. Sören Kierkegaard, den danske filosofen, berättade en liknelse om en rik man som kom åkande i en upplyst vagn, körd av en kusk som satt bakom

hästen i kylan och mörkret utanför. Eftersom mannen satt vid lampan inne i sin hytt gick han miste om den vackra stjärnhimlen utanför. I vår tid verkar det som om vetenskapen kastar alltmer ljus över den skapade världen, men också att vi får allt svårare att uppfatta den osynliga världen. Profeten ser någonting mer. Hans ögon har vant sig vid mörkret. Hans blick har blivit känslig för det vi andra bara anar.

Jag läste om moder Teresa, och hennes upplevelse av kallelsen. Detta är upprinnelsen till hennes hem för de hemlösa och döende i Calcutta. En dag såg hon hur en man låg döende i rännstenen utanför ett sjukhus. Hon gick in på sjukhuset och frågade om de inte kunde ta sig an mannen. Men sjukhuset ville inte. Hon gick till ett apotek där de fick lite medicin, men när hon kom tillbaka var mannen död. Hon kan inte hålla tillbaka sina känslor utan utbrister: *"De tar bättre hand om en und eller en katt än sina medmänniskor. Inte skulle de tillåta att något sådant hände deras husdjur."*

Profeten ser mer. Där människor såg en döende fattig såg profeten en medmänniska, en Guds avbild. Moder Teresa sa t.o.m. att hon såg Jesus själv. *"Vi tjänar Jesus i de fattiga. Vi vårdar honom, ger mat åt honom, klär honom, besöker honom, tröstar honom i de fattiga, de övergivna, de sjuka, de föräldralösa, de döende."* Profeten ser mer. Profeten ser Guds lamm som tar bort världens synd.

Vi behöver dem som ser mer. Över tio miljoner människor har sett utställningen *"Body Worlds"*. En tysk professor har uppfunnit en metod där celler ersätts med färgade exosihartser. Alltså kan man bevara en människokropp. I *Body Worlds* ställs döda kroppar ut. Öppnade kroppar i olika ställningar. En man sitter vid ett schackbräde, med avskalad rygg där muskler, senor och nervtrådar ligger öppna för beskådande och med avlyft skalle där hjärnan kan ses. *"Om någon helt kunde förstå vilka mindre delar som alla kroppar består av, skulle han få kunskap om allt i naturen."*, sa Descartes. Denna filosofiska skola kallas för reduktionismen. Reduktionismen kanske på sätt och vis fångas i orden NON PLUS ULTRA, ingenting mer bortom. Detta är vetenskapen när den liknar den rike mannen i den upplysta vagnen. Vi får allt större kunskap om kroppen, om celler och om universum, men vi ser inte det viktigaste. Vi utforskar skapelsen men förnekar Skaparen. NON PLUS ULTRA.

Författaren George Orwell skriver: *"Jag har tänkt på ett ganska grymt spratt som jag en gång spelade en geting. Han sög i sig sylt från min tallrik, och jag skar honom itu. Han brydde sig inte om det, utan fortsatte bara med sin måltid, medan en tunn strimma sylt sipprade fram ur hans avskurna matstrupe. Först när han försökte flyga iväg insåg han det fruktansvärda som hänt honom. Det är likadant med den moderna människan. Det som blivit avskuret är hennes själ."*

– *Där är Guds lamm.* För en jude på Jesu tid var detta klartext. För en svensk år 2006 är det kodad text. Varför talar Johannes om Jesus som ett lamm? I GT fanns en bestämmelse. Den som syndat kunde offra ett lamm, ett syndoffer. Lammet dog. Du gick fri. Johannes såg mer. Johannes såg ett kors. Han såg din Frälsare dö i ditt ställe.

En gång i mitt liv har jag gett namn åt en Pub. Det är nästan sant. För det var väl mer en värmestuga. Men det var ett pub-namn. Jag hade sett en Pub med namnet Grisen och Lammet. Så skulle vi ge namn åt församlingens värmestuga. Jag föreslog namnet: *Lammet och Lejonet.* Och så fick det bli. Skylt beställdes. Min kollega, Göran, åkte till lokalen för att överse att den kom på plats. Där stod arbetarna och rev sig i huvudet. De hade gissat hela dagen, men kunde inte förstå vad namnet betydde. Då berättade Göran: - *Det är Jesus.* I

Bibeln kallas han både Lamm och Lejon. Lammet står för ödmjukhet. Lejonet för makt. Jesus var ödmjuk OCH mäktig. Jesus var nåd OCH sanning. Jesus var Lammet OCH Lejonet. – Där är Guds lamm...

2. ...som tar bort världens synd.

Vem talar om synd idag? Varken politiker eller predikanter. För vem vill höra om synd? Johannes såg mer. Johannes såg att det finns någonting som heter "världens synd".

Synd uppfattas nog numera ofta som ett gammalt uttjänt ord. Som någonting dammig, strängt och kanske lite petigt. För en del smakar ordet dubbelmoral. Ordet förknippas med människor som talade om synd, och mot synd, och om att avstå från "vad-det-nu-var", för synd har varit allt från folkmord till fel frisyra.

Men synd är i själva verket ett mycket sammansatt och innehållsrikt ord för en av de mest genomgripande krafterna i tillvaron. Nobelpristagaren, Alexander Solzjenitsyn sa en gång: - *Det skulle vara en sak om det funnits onda människor någonstans, som var lömska och som därför gjorde onda saker, och det enda som behövdes göra var att skilja ut dem från oss andra och förinta dem. Men gränsdragningen mellan ont och gott går rakt genom varje människas eget hjärta.*

För att utforska om det finns något sådant som synd behöver du alltså bara gå till ditt eget hjärta. Är du alltid renhjärtad och godhjärtad? Har du lätt att förlåta? Är du fri från bitterhet? Reagerar du ibland med oförnuftig vrede, eller t.o.m. utifrån hämndbegär? Finns det egoism och självupptagenhet i ditt liv? Finns det tendenser och dragningar i ditt liv du skäms över? Denna skevhet i själen kallar Bibeln för synd.

Så här säger Bibeln, 1 Joh 1:8: "Om vi säger att vi är utan synd bedrar vi oss själva, och sanningen finns inte i oss." Om vi säger att vi är utan synd så bedrar vi oss själva.

Och självbedrägeri är farligt.

Självbedrägeri är brist på självinsikt. Den som lurar sig själv blir både offer och berövare. Den som bedrar sig själv övergår snart till att bedra andra, för att upprätta hålla bilden av sig själv.

Istället fortsätter Bibeln, 1 Joh 1:8-9: "Om vi säger att vi är utan synd, bedrar vi oss själva, och sanningen finns inte i oss. Om vi bekänner våra synder, är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet."

Johannes säger att Jesus är den som tar bort din synd.

Jesus är inte den som lägger skuld på dig. Det gör du bra själv. Jesus är den som tar bort världens synd.

Idag har vi haft dop. Om du vill bli döpt så har vi det gärna snart igen. Dopet är att inte bara bli av med sin synd, utan att t.o.m. få begrava den.

Du får börja om igen. Du är fri. Jesus gör dig fri. Gud vill se dig fri. Gud skapade en fri människa i en fri värld. Det är hans vilja med dig. Din väg att gå för att ta emot den är att bekänna din synd för honom. För honom som har makt att förlåta synd.

Då blir du fri. Fri som en människa som aldrig har syndat. Och med din frihet kommer ett särskilt sort mod. Frimodighet.

Men, än en gång, profeten ser mer. – *Där är Guds lamm som tar bort VÄRLDENS synd.*

Jag har oftast läst texten som att den handlar om förlåtelse för vår personliga synd. Men Johannes ser mer. Johannes ser en helt ny värld.

Synden har förstört män och kvinnor och t.o.m. änglar. Synden har förvridit sanning och rättvisa. Synden har förtryckt människor och förslavat folk. Synden har förbittrat det goda. Synden har fördärvat det oförstörda och vackra.

Varje tår som någonsin gråtits p.g.a. sorg och besvikelser, all ångest, all suckan, all livsleda och hopplöshet, alla orättvisor och övergrepp, all svält och allt maktmissbruk som världen och historien rymmer har orsakats av detta som Johannes kallar för "världens synd".

– *Där är Guds lamm som tar bort världens synd.*

Tänk dig en värld utan synd! En vacker värld. En rättvis och ömsint värld. Det är vad profeten ser. Jesus ska en dag ta bort hela världens synd. Också aposteln Johannes såg det. Han förmedlar det till oss i en av Bibelns sista texter, Joh 21:3-5: "*Och jag hörde en stark röst från tronen säga: "Se, nu har Gud sitt hem bland människorna! Han ska bo tillsammans med dem, och de ska vara hans folk, ja, Gud själv ska vara hos dem. Han ska torka alla tårar från deras ögon, och döden ska inte finnas mer. Det ska inte längre finnas någon sorg eller gråt eller plåga, för allt det som fanns en gång är borta." Och han som sitter på tronen sa: "Se, jag gör allting nytt!"*"

Avslutning

Låt oss avsluta där vi började, med lejonet som attackerar de självsäkra och stolta orden NON PLUS ULTRA, ingenting mer bortom.

Johannes såg någonting bortom. Han såg Jesus som världens Frälsare och mänsklighetens hopp. Johannes gick en svår väg. Som så många profeter både före och efter honom avrättades han av maktens män. Men Johannes stod för Jesus också i den stunden, buren av det han en gång såg vid floden Jordan.

Vi behövde profetens hjälp, alla vi lomhörda och skumögda. Alla vi som så lätt upptas av världens all oro och jäkt. Alla vi som så lätt glömmer, blir förvirrade och går vilse. Vi behövde stå där idag vid Johannes sida och lyssna, än en gång, till hans ord som vägrade dö ut och som burits från hjärta till hjärta genom tider och länder: - *Där är Guds lamm som tar bort världens synd.*

Detta är inte allt. Det finns MER BORTOM. – *Det finns nåd för nya världar, mycket större än den här.*

Och det finns nåd här och nu, för människor som du och jag. Några ord av bekännelse. Några steg ut ur självbedrägeriet. Ett bottenärligt möte med Sanningen. Och det finns nåd för en underbar framtid. Det var vad han såg Johannes.